O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
____
Rektor G. Rixsiyeva

2022 yil "30" 06

UMUMIQTISODIY FANLAR (IQTISODIY TA'LIMOTLAR TARIXI, MIKROIQTISODIYOT VA MAKROIQTISODIYOT. STATISTIKA)

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohalari:	400000 – Biznes, boshqaruv va huquq
Ta'lim sohalari:	410 000 – Biznes va boshqaruv
Ta'lim yo'nalishlari:	60411800 – Xorijiy mamlakatlar iqtisodiyoti va mamlakatshunoslik (mamlakatlar va mintaqalar bo'yicha) 60411900 – Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar

Toshkent – 2022

Fan/modul kodi	O‘quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar
UIF11-414	2022-2023	1	2
Fan/modul turi	**Ta’lim tili**		**Haftadagi dars soatlari**
Majburiy	O‘zbek/rus		2

	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	**Umumiqtisodiy fanlar (iqtisodiy ta’limotlar tarixi, mikro va makro iqtisodiyot. statistika)**	168	252	420

2.

I. Fanning mazmuni:

Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalarda iqtisodiyotda turli davrlar va jamiyatlarda paydo bo’lgan iqtisodiy fikrlar va ta’limotlarning mamlakat rivojiga ta’sirini jarayonlarni, iqtisdiy taraqqiyotga olib kelgan g’oyalar va iqtisodiy siyosatning mazmunini, iqtisodiy rivojlanishning yuksalish va sustlashuv sabablarini, ijobiy g’oyalarining iqtisodiy ta’limot yoki nazariyalar darajasiga erishmaganligi, iqtisodiy g’oyalar rivojidagi cheklanganlikni tahlil etish uchun bilim, malaka va ko’nikmalarni shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – talabalarga iqtisodiy qonuniyatlar, tendensiyalar mohiyatini, tushuntirish, iqtisodiy nazariyalar, g’oyalar va yondoshuvlar evalyutsiyasini aniq tushunchalar orqali singdirish, ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotning umumiqtisodiy nazariya doirasidagi ustuvor yo’nalishlarini o’rganishdan va tahlil qilish asosida xulosalar chiqarishni o’rgatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari: Iqtisodiy ta’limotlar tarixi)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

I – MODUL

1-Mavzu. Iqtisodiy ta’limotlar tarixi fanining predmeti va o‘rganish usuli

Iqtisodiy ta’limotlar tarixi fanining ahamiyati va uning maqsadi. Iqtisodiy ta’limotlar tarixini o‘rganishda davrlash tizimidan foydalanish. Iqtisodiy ta’limotlar tarixi fanining predmeti va o‘rganish uslublari.

2-Mavzu. Klassik davrgacha bo‘lgan qadimgi iqtisodiy ta’limotlar

Qadimgi Sharqdagi iqtisodiy qarashlar. Arab mamlakatlaridagi iqtisodiy g‘oyalar. Qadimgi Xitoy iqtisodiy g‘oyalari.

3-Mavzu. Merkantilizm iqtisodiy ta’limoti

Merkantilizm tushunchasi, uning mohiyati va mazmuni. Dastlabki va keyingi merkantilizmning o'ziga xosligi. Turli mamlakatlarda merkantilizm ta'limotining o'ziga xos xususiyatlari. Merkantilizmning zamonaviy tahlillari.

4-Mavzu. Klassik iqtisodiy maktabning vujudga kelishi va rivojlanishi

Klassik iqtisodiy maktab paydo bo'lishining tarixiy shart-sharoitlari va uning tavsifi. U.Pettining iqtisodiy ta'limoti. P.Buagilberning iqtisodiy ta'limoti. Adam Smitning iqtisodiy qarashlari. D.Rikardoning iqtisodiy ta'limoti. Maltusning iqtisodiy qarashlari. J.S.Millning iqtisodiy qarashlari. J.B.Seyning iqtisodiy ta'limoti. F.List va Germaniya tarixiy maktab asoschilari P.J. Prudon va K. Rodbertuslarning iqtisodiy g'oyalari.

5-Mavzu. Marjinalizm iqtisodiy ta'limoti

Marjinalizm va me'yorli foydalilik nazariyasi. Buyumni taqsimlash, ayirboshlash va uning ijtimoiy me'yorli foydaliligi. A.Marshall va yangi klassik vaziyat.

6-Mavzu. Neoklassik maktab iqtisodiy qarashlari

Neoklassik maktabining asosiy namoyondalari. Vaqt muammosi va Marshall xochi. L.Valras va umumiy muvozanat nazariyasi.

7-Mavzu. Keyns va keynschilik ta'limoti

Keyns makroiqtisodiyoti. Keynsning multiplikator modelining shakllanishi: 1940-1960-y. Yangi keynschilik nazariyasi va muvofiqlashtirishda muammolar. Postkeynschilik iqtisodiyoti. Samarali talab va insonning psixologik moyilligi.

8-Mavzu. Hozirgi zamon iqtisodiy ta'limotlarning asosiy yo'nalishlar

Hozirgi davr iqtisodiy ta'limotlari (monetarizm, institutsionalizm, neoliberalizm va ijtimoiy bozor xo'jaligi, xalqaro savdo nazariyalari, iqtisodiy o'sish to'g'risidagi nazariyalar) va ularning xususiyatlari.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari: Mikroiqtisodiyot)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-Mavzu. Iqtisodiyot nazariyasi asoslari

Iqtisodiyot va uning bosh masalasi. Inson ehtiyojining cheksizligi va resurslarning cheklanganligi. Resurslar bozori. Iqtisodiyot va uning asosiy tamoyillari. Iqtisodchi kabi fikrlash.

2-Mavzu. Tovar-pul munosabatlari

Ijtimoiy xo'jalik shakllari: natural va tovar xo'jaligi. Tovar ishlab chiqarishga o'tish jarayoni shart-sharoitlari. Tovar va tovar ishlab chiqarishning xususiyatlari.

Tovarning nafliligi va ayirboshlanish nisbati (qiymati).

3-Mavzu. Bozor iqtisodiyoti asoslari

Iqtisodiy tizimlarning asosiy modellari. Bozor iqtisodiyotining mazmuni va uning asosiy belgilari. Bozor iqtisodiyotining sub'ektlari. Bozor iqtisodiyotining afzalliklari va ziddiyatlari.

4-Mavzu. Mikroiqtisodiyotga kirish

Jamiyatdagi iqtisodiy muammolar va ularni idrok etishda "Mikroiqtisodiyot" fanining roli. Fanning predmeti, uning iqtisodiy bilimlar tarkibidagi o'rni va boshqa fanlar bilan bog'liqligi. Fanning axborot manbalari va o'rganish usullari. Iqtisodiy resurslar. Bilim, boshqaruvchanlik qobiliyati.

5-Mavzu. Bozordagi talab va taklif

Bozor, uning tarkibi, amal qilish mexanizmi. Bozor muvafaqqiyatsizliklari. Talab tushunchasining mohiyati. Talab funksiyasi va talab qonuni.

6-Mavzu. Talab va taklif elastikligi

Elastiklik tushunchasining mazmuni. Elastiklik koeffitsienti. To'g'ridan-to'g'ri bog'liqlik – (ijobiy koeffitsient). Qarama-qarshi bog'liqlik – (salbiy koeffitsient).

7-Mavzu. Iste'molchilar xatti-harakati

Iste'molchi. Iste'molchilar xatti-harakatining tahlili. Naflilik. Naflilik funksiyasi. Yalpi va chekli naflilik.

8-Mavzu. Ishlab chiqarish va texnologiya

Ishlab chiqarish tushunchasi. Buyurtma asosida ishlab chiqarish. Ishlab chiqarish texnologiyasi. Iqtisodiy samaradorlik.

9-Mavzu. Tadbirkorlik faoliyati asoslari

Tadbirkorlik faoliyati asoslari. Mulkchilik munosabatlarining iqtisodiy mohiyati. Mulkchilik shakllari. Mulk ob'ektlari va sub'ektlari. Biznesning tashkiliy shakllari. Firma (korxona). Xususiy tadbirkorlik firmasi. Ma'suliyati cheklangan jamiyat. Korporatsiya. Ochiq va yopiq turgadi aksionerlik jamiyati. Aksiya va uning turlari.

10-Mavzu. Firmaning xarajatlari

Xarajatlar to'g'risida tushuncha. Alternativ yoki iqtisodiy xarajatlar. Buxgalterlik xarajatlari. Qaytarilmaydigan xarajatlar.

11-Mavzu. Bozorning raqobatbardosh tuzilmasi: Mukammal raqobat

Bozor tuzilmalarining tahlil tamoyillari. Raqobat modellarining tasniflanishi. Raqobat va uning asosiy vazifalari. Mukammal raqobat modeli va uning xususiyatlari. Maksimal foyda olish sharti.

12-Mavzu. Nomukammal raqobat

Nomukammal raqobat. Monopol raqobat bozori. Tovarlarning differensatsiyasi. Lerner koeffitsienti.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari: Makroiqtisodiyot)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-Mavzu. Makroiqtisodiyotga kirish

"Makroiqtisodiyot" fanining shakllanishi tarixi. Keynschilar, neoklassiklar, monetaristlar. Jon Meynard Keynsning «Bandlik, foiz va pulning ymumiy nazariyasi» asari. "Makroiqtisodiyot" fanining predmeti va ob'ekti.

2-Mavzu. Asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar

Makroiqtisodiy holatni ifodalovchi ko'rsatkichlar. Milliy hisob tizimi, Yalpi ichki mahsulot, yalpi milliy mahsulot, milliy daromad, sof ichki mahsulot, shaxsiy daromad, tassarufdagi daromad. Yalpi ichki mahsulotni aniqlash usullari, daromadlar va xarajatlar usuli, qo'shilgan qiymatlar usuli. Yopiq va ochiq iqtisodiyot tushunchasi.

3-Mavzu. "AD-AS" modeli ("Aggregate demand-Aggregate supply")

Yalpi talab va taklif tushunchasi. Yalpi talab va unga ta'sir etuvchi omillar, Yalpi taklif va unga ta'sir etuvchi omillar, "AD-AS" modeli, Narxlarning noelastikligi samarasi, Yalpi talab egri chizig'i va unga ta'sir etuvchi omillar. Foiz stavkasi samarasi. Boylik samarasi.

4-Mavzu. Iste'mol, jamg'arish va investisiya

Iste'mol bozorining mohiyati. Haqiqiy iste'mol (C). Avtonom xarajatlar. Iste'mol funksiyasi va uning grafigi, daromad va iste'mol o'rtasidagi bog'liqlik. Iste'mol va jamg'arishning o'rtacha hamda cheklangan miqdori.

5-Mavzu. Iqtisodiyotning siklli rivojlanishi

Makroiqtisodiy beqarorlik, iqtisodiy sikl tushunchasi, davriy tebranishlarning turlari. Ekzogen nazariyalar. Endogen nazariyalar.

6-Mavzu. Ishsizlik

Ishsizlik tushunchasining mohiyati. Ishsizlikning ko'rinishlari. Friksion ishsizlik. Tarkibiy ishsizlik. Ishsizlikning inflyatsiyani tezlashtirmaydigan darajasi (NAIRU - non-accelerating-inflation-rate-of unemployment).

7-Mavzu. Inflyatsiya

Inflyatsiya va uning kelib chiqish sabablari. Talab inflyatsiyasi va taklif inflyatsiyasi. Kutilayotgan inflyatsiya. Kutilmagan inflyatsiya.

8-Mavzu. Pul bozori. Pul bozorida muvozanat

Pul tushunchasi va Pul bozori. Pul massasi. Pul agregatlari.

9-Mavzu. Bozor iqtisodiyotida davlatning roli

Iqtisodiyotni tartibga solishning mohiyati va zarurligi. Iqtisodiyotni tartibga solishning bozor mexanizmi. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish, uning maqsadi va vazifalari. Davlatning iqtisodiyotga ta'sir qilish usullari va vositalari.

10-Mavzu. Monetar siyosat

Bozor iqtisodiyoti sharoitida monetar siyosat. Pul-kredit siyosatining maqsadlari va dastaklari. Ochiq bozordagi operatsiyalar. Majburiy zahiralash normasi.

11-Mavzu. Fikal siyosat

Bozor iqtisodiyoti sharoitida fiskal siyosat. Fiskal siyosatning mohiyati va usullari. Davlat xarajatlari multiplikatori. Diskret va nodiskret fiskal siyosat.

12-Mavzu. Iqtisodiy o'sish

Iqtisodiy o'sish tushunchasining mohiyati. Iqtisodiy o'sishga ta'sir etuvchi omillar. Iqtisodiy o'sishga davlatning ta'sir etish imkoniyatlari. Iqtisodiy o'sishning umumiy tavsifi modellari.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari: Statistika)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Statistika fanining predmeti, metodi va vazifalari

Statistika to'g'risida tushuncha. Statistika fanining predmeti va uning o'ziga xos xususiyatlari. Statistika fanining asosiy unsurlari va kategoriyalari hamda tushunchalari: statistik to'plam, to'plam birligi, variatsiya, o'zgaruvchan belgi, atributiv, tartiblangan va miqdoriy belgi, statistik ko'rsatkich, statistik qonuniyat.

2-mavzu. Statistik kuzatish

Statistik kuzatish – statistik tadqiqotining dastlabki bosqichi. Statistik kuzatish tushunchasi, mohiyati va ahamiyati. Statistik kuzatishning bosqichlari va asosiy tamoyillari. Statistik kuzatishning dasturiy-uslubiy masalalari: kuzatishning maqsadi, obyekti va birliklarini aniqlash. Kuzatish dasturi.

3-mavzu. Statistik ma'lumotlarni svodkalash va guruhlash

Statistik svodkalash haqida tushuncha, uning vazifalari va turlari, statistik svodkalashning mazmuni va bajarish texnikasi. Taqsimot qatorlarining mohiyati, tarkibiy unsurlari va turlari. Atributiv variatsion, diskret va oraliqli qatorlar. Taqsimot qatorlari grafiklari: poligon, gistogramma, kumulyata, ogiva. Statistik guruhlash va uning mohiyati.

	4-mavzu. Statistik ma'lumotlarni jadval va grafiklarda tasvirlash Statistik jadvallarning mohiyati va ahamiyati. Statistik jadvallarning asosiy unsurlari. Statistik jadvallarni tuzish qoidalari. Statistik jadval turlari: oddiy, guruhli va kombinatsion jadvallar. Statistik grafiklar to'g'risida tushuncha. **5-mavzu. Mutlaq va nisbiy miqdorlar** Mutlaq ko'rsatkichlarning mohiyati, ahamiyati va turlari. Mutlaq ko'rsatkichlarning o'lchov birliklari. Nisbiy miqdorlarning mohiyati. Nisbiy miqdorlarning ifodalanish shakllari va turlari. **6-mavzu. O'rtacha miqdorlar** O'rtacha miqdorlar usuli. O'rtacha miqdorlarni hisoblashning asosiy shartlari. O'rtacha miqdorlarning asosiy kategoriyalari va turlari, statistik tadqiqotlarda ularni qo'llash sohalari. Darajali o'rtacha miqdorlar va ularni hisoblash usullari. O'rtacha arifmetik miqdorlar va ularning xossalari. O'rtacha arifmetikni "shartli moment" usuli yordamida hisoblash. **7-mavzu. Statistikada variatsiyani baholash usullari va dispersion tahlil asoslari** To'plam birliklari variatsiyasi (tafovuti) va uni statistik o'rganish zaruriyati. Variatsiyaning mutlaq va nisbiy ko'rsatkichlari, ularni hisoblash uslubiyati. **8-mavzu. O'zaro bog'lanishlarni statistik o'rganish** Ijtimoiy-iqtisodiy hodisalar va jarayonlar o'rtasidagi bog'lanishlarni statistik o'rganish zaruryati va usullari. Korrelyatsion-regression tahlilni qo'llashning shart-sharoitlari va vazifalari. Korrelyatsion-regression tahlilning asosiy bosqichlari. Ikki belgi o'rtasidagi bog'lanishlarni aniqlashning statistik usullari. Omil va natijaviy belgi qiymatlari qatorlarini parallel taqqoslash. O'zaro bog'lanishlarni grafikda ifodalash. Guruhli va korrelyatsion jadvallar tuzish. Dispersion tahlil. Belgilar o'rtasidagi bog'lanishlar shaklini tanlash. **9-mavzu. Dinamika qatorlari** Dinamika qatorlari to'g'risida tushuncha va ularning turlari. Dinamika qatorlarida o'rtachani hisoblashning o'ziga xos xususiyatlari. Dinamika qatorlarini analitik tahlil qilish ko'rsatkichlari: mutlaq o'sish, o'sish sur'ati, qo'shimcha o'sish sur'ati, o'rtacha o'sish sur'ati, o'rtacha qo'shimcha o'sish sur'ati, bir foiz qo'shimcha o'sishning mutlaq mohiyati. **10-mavzu. Iqtisodiy indekslar** Iqtisodiy indekslar tushunchasi, mohiyati, ahamiyati. Iqtisodiy indekslarning klassifikayasi. Yakka va umumiy indekslar. Agregat indekslar va ularni tuzishda vazn tanlash muammosi. Laspeyres va Paashe indekslari. Miqdor va sifat ko'rsatkichlari indekslari. O'rtacha arifmetik va o'rtacha garmonik indekslar. Fisher

indeksi. Hududiy indekslar va ularni tuzishda vazn tanlash masalasi. Bazisli va zanjirli agregat indekslar.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar (Iqtisodiy ta'limotlar tarixi)

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Qadimgi Osiyodagi iqtisodiy g'oyalar
2. Merkantilizm iqtisodiy ta'limotning tarixiy
3. Angliya va Fransiya klassik iqtisodiy maktabning vujudga kelishi.
4. U.Petti va B.Buagilberlarning nazariyalari
5. A.Smit va D.Rikardoning iqtisoduy ta'limoti
6. Marjinalizmning rivojlanish bosqichlari va g'oyalari
7. Keynschilar va neokeynschilar ta'limoti
8. Jahon xo'jaligi to'g'risidagi iqtisodiy ta'limotlar
9. Iqtisodiy o'sish to'g'risidagi dastlabki nazariyalar

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar (Mikroiqtisodiyot)

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Iqtisodiyotning asosiy tamoyillari
2. Pulning kelib chiqishi va ob'ektiv zarurligi
3. Iqtisodiy tizimlarning asosiy modellari
4. Jamiyatdagi muammolarni hal etishda mikroiqtisodiyotning o'rni
5. Bozor mexanizmi va uning elementlari
6. Talab va taklifning o'zgarishi hamda ularga ta'sir etuvchi omillar
7. Ideal iste'molchining optimal tanlovi
8. Ishlab chiqarish va ishlab chiqarish funksiyasi
9. Tadbirkorlik faoliyati va uning shakllari
10. Firmaning daromadi, xarajatlari va foydasi
11. Bozor tuzilmalarining tahlil tamoyillari
12. Sof monopoliyaning asosiy xususiyatlari

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

III. Amaliy mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar (Makroiqtisodiyot)

Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. “Makroiqtisodiyot” fanining predmeti va ob’ekti
2. Makroiqtisodiy holatni ifodalovchi ko‘rsatkichlar
3. Yalpi talab va yalpi taklifga ta’sir etuvchi omillar
4. Iste’mol, jamg‘arish, investisiya funksiyalari va ularning grafiklari
5. Makroiqtisodiy beqarorlik, davriy tebranishlarning turlari
6. Ishsizlik tushunchasining mohiyati. Ishsizlikning ko‘rinishlari
7. Inflyatsiyaning kelib chiqish sabablari va iqtisodiy oqibatlari
8. Pul tushunchasi va Pul bozori. Pul massasi. Pul agregatlari.
9. Iqtisodiyotni tartibga solishning mohiyati va zarurligi
10. Pul-kredit siyosatining maqsadlari va dastaklari
11. Fiskal siyosatning mohiyati va usullari
12. Iqtisodiy o‘sishning mohiyati va unga ta’sir etuvchi omillar

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o‘qituvchi tomonidan o‘tkazilishi zarur. Mashg‘ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o‘tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi maqsadga muvofiq.

III. Amaliy mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar (Statistika)

Amaliy mashg‘ulotlari uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Statistik kuzatish
2. Statistik ma’lumotlarni svodkalash va guruhlash
3. Statistik ma’lumotlarni jadval va grafiklarda tasvirlash
4. Mutlaq va nisbiy miqdorlar
5. O‘rtacha miqdorlar
6. Statistikada variatsiyani baholash usullari va dispersion tahlil asoslari
7. O‘zaro bog‘lanishlarni statistik o‘rganish
8. Dinamika qatorlari
9. Iqtisodiy indekslar

Amaliy mashg‘ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o‘qituvchi tomonidan o‘tkazilishi zarur. Mashg‘ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o‘tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo‘llanilishi maqsadga muvofiq.

IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar
(Iqtisodiy ta'limotlar tarixi)

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1- Fan predmeti va o'rganish usullari

«Iqtisodiy ta'limotlar tarixi» fanining predmeti. Fanning o'rganish uslubiyoti (metodologiyasi).Qadimgi sharqdagi iqtisodiy g'oyalar.

2- Antik dunyo iqtisodiy qarashlari

Qadimgi Yunonistondagi iqtisodiy fikrlar. Qadimgi Rimdagi iqtisodiy qarashlar. O'rta asr iqtisodiy qarashlari. «Buyuk ipak yo'li»ning Markaziy Osiyoda iqtisodiy munosabatlar rivojlanishidagi o'rni. O'rta Osiyodagi iqtisodiy g'oyalar. Amir Temurning iqtisodiy qarashlari

3- Merkantilizm iqtisodiy ta'limoti

Merkantilizm iqtisodiy ta'limotining mohiyati. Ilk merkantilizm ta'limoti namoyondalari. Rivojlangan merkantilizm xususiyatlari.

4- Ilk klassik maktabning vujudga kelishi davridagi ta'limotlar

Angliya va Fransiyada klassik iqtisodiy maktab vujudga kelishining shart-sharoitlari. Smit manufaktura davrining iqtisodchi-nazariyotchisi. A.Smitning qiymatning mehnat nazariyasi. D.Rikardo sanoat to'ntarishi davrining nazariyotchisi. Angliya va Fransiyadagi namoyondalarining g'oyalari.

5- Marjinalizm ta'limoti va neoklassik iqtisodiy maktablar

Marjinalizm iqtisodiy ta'limotining shakllanishi, umumiy ta'rifi. Avstriya maktabining xususiyatlari. Kembridj maktabi A.Marshall ta'limoti. Lozanna maktabining xususiyatlari.

6- Jon Meynard Keyns ta'limoti

Keyns iqtisodiy ta'limotining xususiyatlari. Keynschilik va neokeynschilik. Keyns ta'limotining hozirgi davrdagi ahamiyati.

7- Hozirgi zamon iqtisodiy ta'limotlarining asosiy yo'nalishlari

Hozirgi zamon iqtisodiy ta'limotlari shakllanishi va rivojlanishining asosiy xususiyatlari. Institutsionalizm yo'nalishi. Nomukammal bozor ta'limotlari. Monetarizm va neoliberalizm evolyutsiyasi

8- Jahon xo'jaligi to'g'risidagi iqtisodiy ta'limotlar

Xalqaro mehnat taqsimoti rivojiga oid ta'limotlarning XX asrdagi xususiyatlari. Xalqaro kapital harakati va investitsiyalarga oid nazariyalar. Xalqaro valyuta munosabatlari.

9- Iqtisodiy o'sish to'g'risidagi nazariyalar

Iqtisodiy o'sish to'g'risidagi dastlabki nazariyalar. Iqtisodiy o'sishning Xarrod - Domar modeli. Kobb-Duglasning ikki omilli modeli.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan slaydlar va tahliliy ma'lumotlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar
(Mikroiqtisodiyot)

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1- Iqtisodiyotda insonlarni qaror qabul qilishi

Iqtisodchi kabi fikrlash. Iqtisodiyotda insonlarning qaror qabul qilishi. Insonlarning xatti-harakatini o'rganish. Iqtisodiyot qanday ishlaydi. Resurslar, tovarlar va xizmatlar, daromadlarning doiraviy aylanishi.

2- Pulning kelib chiqishi, mohiyati va vazifalari

Tovarning nafliligi va ayirboshlanish nisbati (qiymati). Tovar qiymati va qiymat qonuni. Pulning kelib chiqishi, mohiyati va funksiyalari.

3- Bozor iqtisodiyotining mazmuni va asosiy belgilari

Bozor turlari va tuzilishi. Bozor infratuzilmasi. Bozor iqtisodiyotiga otish yollari, ularning farqlari va umumiy tomonlari. O'zbekistonda bozor iqtisodiyotiga otishning asosiy xususiyatlari.

4- Mikroiqtisodiyot" fanini o'rganish usullari

Bilim, boshqaruvchanlik qobiliyati. Muqobil (alternativ) xarajatlar. Pareto iqtisodiy samarasi. Pozitiv yondashuv. Normativ yondashuv. Iqtisodiy model. Optimallashtirilgan modellar.

5- Talab va taklif qonunining namoyon bo'lish xususiyatlari

Talab va unga ta'sir etuvchi omillar. Taklif va uning funksiyasi. Taklif o'zgarishi omillari. Ommaviy iste'mol samarasi. Snob samarasi. Ko'rgazmali iste'mol samarasi. Bozor muvozanatining mohiyati.

6- Talab va taklif elastikligiga ta'sir etuvchi omillar

Narx bo'yicha talab elastikligi. Narx bo'yicha talab elastikligiga ta'sir etuvchi omillar. Bozorda o'rinbosar tovarlarning mavjudligi. Tovarga bo'lgan harajatlar darajasi. Daromad bo'yicha talab elastikligi. Taklif elastikligi. Taklif elastikligiga ta'sir etuvchi omillar.

7- Bozor segmentlarida iste'molchilarning xatti-harakati

Befarqlik egri chizig'i. Byudjet chegarasi. Mahsulot o'rin almashtirish normasi. Iste'molchining optimal tanlovi. Iste'molchilik xatti-harakati qoidasi.

Iste'molchilik muvozanati. Ideal ratsional iste'molchi – Homo economics (tejamkor kishi).

8- Ishlab chiqarish asosi: texnologiya va innovatsion texnologiyalar tavsifi

Texnologik samaradorlik. Izokvantalar. Izokosta chizig'i. Korxona miqyos samarasi. Qisqa muddatli ishlab chiqarish funksiyasi. Uzoq muddatli davr. O'rtacha mahsulot – AP. Chekli mahsulot - MP. MPL – mehnatning chekli mahsuloti. Ishlab chiqarishni bir o'zgaruvchi omil (mehnat) hisobida tashkil etish. Omillar mahsuldorligining kamayish qonuni.

9- Tadbirkorlik faoliyatining shakllari, korxona turlari

Biznesning tashkiliy shakllari. Firma (korxona). Xususiy tadbirkorlik firmasi. Ma'suliyati cheklangan jamiyat. Korporatsiya. Ochiq va yopiq turgadi aksionerlik jamiyati. Aksiya va uning turlari.

10- Iqtisodiy harajatlarning ortib borishiga ta'sir etuvchi asosiy omillar

Korxona (firma) iqtisodiy foydasi. Korxona faoliyati va uning qisqa muddatdagi xarajatlari. O'zgarmas xarajat (*FC - fixed cost*). O'zgaruvchan xarajat (*VC - Variable Cost*). Chekli xarajat (*MC - marginal cost*). Korxona faoliyati va uning uzoq muddatdagi xarajatlari.

11- Mukammal raqobat modeli va uning namoyon bo'lish xususiyatlari

Maksimal foyda olish sharti. Axborot olish imkoniyati. Bozordagi barcha sub'ektlarning mukammal bilim va axborotga egaligi. Mukammal raqobat modelining ustunliklari va kamchiliklari. Umumiy daromad (*TR – total revenue*). O'rtacha daromad (*AR – total revenue*). Chekli daromad (*MR – marginal revenue*). Ishlab chiqarishni to'xtatish qoidasi. Uzoq muddatli oraliqda ishlab chiqarish hajmini tanlash.

12- Oligopoliya bozorining asosiy modellari.

Oligopoliya bozori va uning xususiyatlari. Sof yoki bir turdagi oligopoliya bozori. Differensiallashgan oligopoliya bozori. Oligopoliya bozorining asosiy modellari. Kurnoning duopoliya modeli. Kartel modeli. Narx belgilashda liderlik modeli.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar (Makroiqtisodiyot)

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1-"Makroiqtisodiyot" fanining tadqiqot usullari

"Makroiqtisodiyot" fanining tadqiqot usullari, Makroiqtisodiyotda iqtisodiy jarayonlarni modellashtirish. Sof bozor iqtisodiyoti sharoitida resurslar, tovarlar va daromadlarning doiraviy aylanishi. Resurslar, tovarlar va daromadlar aralash iqtisodiy tizimidagi doiraviy aylanishi.

2- Yalpi ichki mahsulot va uni hisoblash usullari

Yalpi ichki mahsulotni aniqlash usullari, daromadlar va xarajatlar usuli, qo'shilgan qiymatlar usuli. Yopiq va ochiq iqtisodiyot tushunchasi. Nominal YaIM, real YaIM, Laspeyrs va Paashe indekslari. Fisher indeksi.

3-Yalpi talab va yalpi taklifga ta'sir etuvchi omillar

Boylik samarasi. Import xaridlar samarasi. Yalpi taklif egri chizig'i. Keynsian kesma. Vertikal yoki klassik kesma. Oraliq kesma. Iqtisodiyotdagi narxlarning muvozanatli darajasi.

4- Iste'mol, jamg'arish va investisiyaga ta'sir etuvchi omillar

Amortizatsiya. Jamg'arma va investisiyalar. Jamg'arish, investisiya funksiyalari va ularning grafiklari. Kutilayotgan sof foyda normasi. Keyns modelida jamg'arish va investitsiya.

5- Inqirozlarning mazmuni va turlari, Stagnatsiya. Stagflatsiya

O'rta muddatli sikl, o'rta muddatli siklning bosqichlari (fazalari), Investisiya jarayonining beqarorligi, Sikllarning asosiy turlari, Kitchin sikli, Juglar sikli, Kuznets sikli, Kondratev sikli, Inqirozlarning mazmuni va turlari, Stagnatsiya. Stagflatsiya. Siklga qarshi va asiklik ko'rsatkichlar.

6- Ishsizlikning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari

Potensial YaIM. Haqiqiy YaIM. Davriy ishsizlik. Ishlab chiqarish potensiali. Ouken qonuni.

7- Inflyatsiyaning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari

Iste'mol narxlari indeksi. Antiinflyatsiya siyosati. Inflyatsiya va ishsizlik o'rtasidagi bog'liqlik. Fillips egri chizig'i. Ishsizlikning tabiiy darajasi va iqtisodiyotning ishlab chiqarish salohiyati o'rtasidagi bog'liqlik.

8- Pulga bo'lgan talab va taklif: ularga ta'sir etuvchi omillar

Pulga talab: klassik va keyns nazariyasi. Pul taklifi. Pul multiplikatori. Pul bozoridagi qisqa va uzoq muddatli muvozanat.

9- Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish bo'yicha zamonaviy nazariyalar: Keynschilik, monetar va yangi klassik modellar

Davlatning iqtisodiyotga ta'sir qilish usullari va vositalari. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish bo'yicha zamonaviy nazariyalar: Keynschilik, monetar va yangi klassik modellar.

10- Pul-kredit siyosatini amalga oshirish yo'llari

Ochiq bozordagi operatsiyalar. Majburiy zahiralash normasi. Qayta moliyalashtirish stavkasi. Pul multiplikatori.

11- Byudjet-soliq siyosatini amalga oshirish yo'llari

Diskret va nodiskret fiskal siyosat. Byudjet defisiti va profisiti. Byudjet defisitini qoplash yo'llari. Fiskal siyosatning yalpi talabga ta'siri.

12- Iqtisodiy o'sishning klassik va keynscha modellarining umumiy tavsifi

Iqtisodiy o'sishning umumiy tavsifi modellari. Iqtisodiy o'sishning o'lchanishi. Iqtisodiy o'sishning omillari va tiplari. Iqtisodiy o'sishning klassik va keynscha modellarining umumiy tavsifi.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar (Statistika)

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1-mavzu. O'zbekistonda statistika faoliyatini tashkil etilishi va ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlardagi o'rni

Ma'lumotlar turlari. Statistikaning usullari va uslubiyati. Statistika fani va faoliyatining tabaqalanishi. Stanistikaning boshqa fanlar bilan aloqalari, uning fanlar tizimidagi o'rni. O'zbekistonda statistikaning vazifalari, statistikaning tashkil etilishi va statistik axborotlar manbasi. Xalqaro statistik tashkilotlar.

2-mavzu. Statistik tadqiqotlarda statistik kuzatishni tashkil etish

Kuzatish dasturiga qo'yiladigan asosiy talablar. Statistik formulyarlar, ularning turlari. Statistik kuzatishni o'tkazish bo'yicha yo'riqnomalar. Kuzatish joyi, vaqti va muddati. Statistik kuzatishning tashkiliy masalalari. Statistik kuzatish xatosi, turlari va ularni tekshirish usullari.

3-mavzu. Statistik svodkaksh va guruqlash masalalari

Guruhlashni amalga oshirishning umumiy qoidalari. Guruhlash belgisi va uni tanlash. Guruhlar sonini aniqlash va oralig'ini belgilash. Ochiq va yopiq oraliqlar. Teng va teng bo'lmagan oraliqlar. Statistik guruhlash turlari. Birlamchi va ikkilamchi guruhlash.

4-mavzu. Statistikada jadval va grafiklar

Grafiklarning tarkibiy unsurlari. Grafiklarning turlari. O'zaro bog'lanishlarni

grafikda aks ettirish. Variatsion qatorlarni tasvirlovchi grafiklarning turlari.

5-mavzu. Statistik ko'rsatkichlar: mohiyati, ahamiyati va hisoblash usullari

Nisbiy ko'rsatkichlar turlari o'rtasidagi bog'lanishlar. Ijtimoiy-iqtisodiy hodisalarni statistik o'rganishda mutlaq va nisbiy ko'rsatkichlarni birgalikda (kompleks) qo'llash zarurligi.

6-mavzu. Variatsiyani baholash va dispersion tahlil asoslari va amaliyoti

Tuzilmaviy o'rtachalar turlari va ulardan statistik tadqiqotlarda foydalanish. Moda va medianalarning mohiyati ularni taqsimot qatorlarida hisoblash tartibi. Moda va medianani oraliqli variatsion qatorlarda hisoblash.

7-mavzu. Ijtimoiy-iqtisodiy hodisalarning o'zaro bog'lanishlarini o'rganish usullari

Muqobil belgi variatsiyasi. Dispersion tahlil asoslari. Guruhlar ichidagi va guruhlararo dispersiyalar. Dispersiyalarni qo'shish qoidasi. Dispersiyalarning xossalari.

8-mavzu. Korrelyatsion va regression tahlil

Juft korrelyatsiya va regressiya tenglamasi. To'g'ri chiziqli va egri chiziqli korrelyatsiya va regressiya. Korrelyatsiya koeffitsienti va uni hisoblash usullari. Bog'lanishlarni zichligi ko'rsatkichlari. Juft regressiya tenglamasi parametrlarini kichik kvadratlar usulida aniqlash. Bir va ko'p omilli regression modellar.

9-mavzu. Dinamika qatorlar yordamida hodisalar rivojlanishi va mavsumiylikni baholash

Dinamika qatorlari asosida ijtimoiy hodisalarning rivojlanish tendentsiyalarni aniqlash usullari. Dinamika qatorlarini yagona asosga keltirish va ulash. Oraliqlarni kengaytirish. Sirg'anchiq o'rtacha darajalarni hisoblash. Qatorlarini analitik tekislash. Trendni analitik ifodalash shaklini tanlash.

Eng kichik kvadratlar usuli yordamida trendlarni aniqlash va prognozlash. Avtoregressiya va prognozlash yordamida trendni aniqlash.Prognozlashning adekvatli modelini tanlash. Mavsumiy tebranishlarni o'rganish, uning mohiyati va aniqlash tartibi. Dinamika qatorlarini mavsumiy malumotlar asosida prognozlash.

10-mavzu. Iqtisodiy indekslarning mohiyati va qo'llash sohalari

O'zgarmas va o'zgaruvchan vaznli agregat indekslar. Hududlararo taqqoslash indekslari va ularni tuzish masalalari.

O'rtacha daraja dinamikasiga omillar ta'sirini indeks tahlili. O'zgaruvchan va o'zgarmas tarkibli indekslar. Tarkibiy siljishlar indeksi. Mutlaq natijaviy qo'shimcha o'zgarish ko'rsatkichiga ta'sir etuvchi omillar rolini indeks tahlili. Statistika amaliyotida iqtisodiy indekslarni qo'llash yo'nalishlari.

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar

	tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	**V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetentsiyalari** Talaba bilishi kerak: • turli davrlar va jamiyatlarda paydo bo'lgan iqtisodiy fikrlar va ta'limotlarning mamlakat rivojiga ta'siri ***to'g'risida bilishi kerak;*** • iqtisodiy taraqqiyotga olib kelgan g'oyalar va iqtisodiy siyosatning mazmunini, iqtisodiy rivojlanishning yuksalish va sustlashuv sabablarini, ijobiy g'oyalarning iqtisodiy ta'limot yoki nazariyalar darajasiga erishmaganligini, iqtisodiy g'oyalari rivojidagi cheklanganlikni batafsil taxlil etish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak***; • turli davrdagi iqtisodiy g'oyalarni umumlashtirish va tahlil etish, ulardan ilmiy-amaliy xulosalar chiqarish va takliflar bera olish, asosiy iqtisodiy kategoriyalarga berilgan tariflarning usha davr va hozirgi zamon uchun ahamiyatini ochib berish, hozirgi zamonaviy iqtisodiy ta'limotlar va nazariyalari bilan solishtira olish ***malakalariga ega bo'lishi kerak***.
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. Principles of Economics, 6th Edition. N. Gregory Mankiw. ISBN 13: 978-0-538-45305-9. USA, textbook. 2012. Cengage Learning. 890 p. 2. Iqtisodiy ta''limotlar tarixi: O'quv qo'llanma / D.Djumonov, Z.Allaberganov; – T.: «Iqtisod-Moliya», 2017. – 344 b. 3. Razzoqov A., Toshmatov Sh., O'rmonov N. Iqtisodiy ta'limotlar tarixi. - T. TDIU:, 2007. 4. Гловели Г.Д. История экономических учений. Учебное пособие (Учебники НИУ ВШЭ) 5. Egamberdiev E. Mikroiqtisodiyot. O'quv qo'llanma. T.; 2005 y. 6. Pindayk Robert. Mikroiqtisod:. Inglizchadan qisqartirib tarjima qilingan/

Pindayk Robert, Rubinfeld Daniel. – O‘quv qo‘llanma. T.; 2002.
7. N.Xolmatov. N.Imomova. «Makro va mikroiqtisodiyot» fanidan o’quv qo’llanma. – T.: ToshDSHI, 2020. – 268-b.
8. Ishmuxammedov A.E., Djumayev Z.A., Jumayev Q.X. Makroiqtisodiyot. O’quv qo’llanma. T.: 2005 y. 192 b., 29 b.
9. Statistics /James T. McClave, Terry Sincich. —12th ed. Textbook. 2013.– 814 p.
10. Statistics for Managers: Using Microsoft Excel, Fifth Edition by David M. Levine, David F. Stephan, Timothy C. Krehbiel, and Mark L. Berenson. Pearson Education, Inc, Textbook. 2008.-538 p.
11. Statistika: darslik// Shodiev X. va Xabibullayev I. tahriri ostida. – T.: “Tafakkur bo‘stoni”, 2013. – 384 b.
12. Statistika bo‘yicha praktikum: o‘quv qo‘llanma //Shodiyev X. va Xabibullayev I. tahriri ostida..–T.: Tafakkur bo`stoni, 2015.-336 b.

Qo‘shimcha adabiyotlar

13. Mirziyoyev SH.M. Tandiqiy tahlil, qatiy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak. – T.: “O‘zbekiston”, 2017.
14. Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2016. - 56 b.
15. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 48 b.
16. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. - 488 b.
17. Экономическая теория: Новейшие течения Запада: учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2009. 3. История экономических учений: Учеб. пособ. /Под ред. В. Автономова, О. Ананина, Н. Макашевой. – М.: ИНФРА-М, 2009.
18. Беккин Р.И. Исламская экономика. Краткий курс. – М.: АСТ: Восток – Запад, 2008. – 288.
19. Самуэлсон Пол Э., Нордхаус Вилям Д. Экономика, 18-е изд.: Пер с англ. – М.: ООО «И.Д. Вилямс», 2009. 6. Экономическая история мира: В 6 т. / под ред. М.В. Конотопова. – М.: Изд.: «Кно-Рус» Т. 1 - 2008; стр – 496.
20. Федотова В. Г, и др. Глобалный капитализм: три великие трансформации.- М.: Културная революция. 2008.- 608 с. 8. Гилман М. Дефолт, которого могло не быт/ Пер. с англ. А. Багаева.- М.: Время, 2009.
21. Экономическая теория: учебник / И.К. Станковская, И.А. Стрелец.- 5-е изд., перераб. и доп.–М.:Эксмо, 2010.- 480 стр.- (Полный курс МВА)
22. Xolmatov N., Imomova N. «Mikroiqtisodiyot» fanidan ma’ruzalar kursi. – T.: ToshDShI, 2012, 132-bet.

	23. Экономическая теория: учебник / И.К. Станковская, И.А. Стрелец.- 5-е изд., перераб. и доп.–М.:Эксмо, 2010.- 480 стр.- (Полный курс МВА) 24. Xolmatov N., Imomova N. «Makroiqtisodiyot» fanidan o'quv qo'llanma. – T.: ToshDShI, 2012, 152 bet. 25. Makroiqtisodiyot. Amaliy qo'llanma. Masalalar, testlar, vaziyatlar.T.:2001 y. 26. Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug' halqning ishi ham ulug', hayoti yorug' va kelajagi farovon bo'ladi. 3-jild. /Sh.M.Mirziyoyev. – T.: O'zbekiston, 2019. – 400 b. 27. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон стратегияси. – Тошкент: "O'zbekiston" нашриёти, 2021. – 464 б. 28. Статистика: учебник // Елисеева И.И. – М.: Юрайт, 2012. – 559 с. 29. Milliy hisoblar tizimi: darslik // Qoraboyev A., Rashitova N., G'oyipnazarov B. – :T.:, "IQTISOD-MOLIYA", 2015. 426 b. 30. Экономическая статистика: Учебник.- 3- е изд., перераб. и доп./ Под ред. Ю.Н. Иванова. – М.: ИНФРА-М, 2009.- 736 с. 31. Мухина, И.А. Социально-экономическая статистика: учеб. пособие /И.А. Мухина .— 3-е изд., стер. — М. : ФЛИНТА, 2017 .— 117 с. 32. Минашкин В.Г., Шмойлова Р.А., Садовникова Н.А., Моисейкина Л.Г., Рыбакова Е.С.. Теория статистики: Учебно-методический комплекс. – М.: Изд. центр ЕАОИ. 2008. – 296 с. **Axborot manbalari** 33. www.mf.uz- O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi 34. www.stat.uz- O'zbekiston Respublikasi Statistika qo'mitasi 35. www.custom.uz - O'zbekiston Respublikasi Bojxona qo'mitasi 36. www.cbu.uz- O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki 37. www.cer.uz - Iqtisodiy tadqiqotlar markazi 38. www.undp.uz 39. www.cisstat.com 40. www.gks.ru 41. www.unstats.un.org 42. www.imf.org 43. www.unescap.org/stat 44. www.worldbank.org
7.	O'quv dasturi "Matematika va umumiqtisodiy fanlar" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2022 - yil "___" __________ dagi "___" –sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan. O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2022 - yil "30" ______06______ dagi "11" -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.

8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** Kamilova M.X. - TDSHU, "Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizm" kafedrasi dotsenti, iqtisod fanlari nomzodi, Zokirjonova F. – TDSHU, "Matematika va umumiqtisodiy fanlar" kafedrasi o'qituvchisi Imomova N.A. - TDSHU, "Matematika va umumiqtisodiy fanlar" kafedrasi katta o'qituvchisi Ermamatov Sh.J. – TDSHU "Sharq mamlakatlari iqtisodiyoti" kafedrasi mudiri, iqtisod fanlari nomzodi Qodirjonov A.M. – TDSHU "Sharq mamlakatlari iqtisodiyoti" kafedrasi o'qituvchisi
9.	**Taqrizchilar:** To'xliyev N.T. – Toshkent davlat sharqshunoslik instituti "Tashqi iqtisodiy faoliyat va turizm" kafedrasi professori, i.f.d Xoshimov P.G. – O'zbekiston Milliy Universiteti "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasi dotsenti, i.f.n. Xabibullaev I. – TMI, "Statistika" kafedrasi professori, texnika fanlari doktori (turdosh OTM). Hoshimov P.Z. - O'zbekiston Milliy universiteti Iqtisodiyot fakulteti "Iqtisodiy nazariya" kafedrasi dotsenti (turdosh OTM). Rasulov T.S. – TDSHU "Sharq mamlakatlari iqtisodiyoti" kafedrasi professori, iqtisod fanlari doktori Sodiqov Z.R. – O'zXIA "Islom iqtisodiyoti va moliyasi, ziyorat turizmi" kafedrasi mudiri, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent (turdosh OTM).